

Hét logopediekoffertje bij schisis

Veel ouders met een kind met schisis zullen het herkennen. Het koffertje met hulpmiddelen en spelletjes om op een leuke manier samen met je kind met logopedie bezig te zijn. Wat kan er in de loop der jaren allemaal in zo'n koffertje belanden?

Door: Ivonne Sleutels
Foto's: Fabian Boot

Het koffertje

Leuke hulpmiddelen bij het oefenen:

- veertjes en balletjes om naar elkaar toe te blazen, kaarsjes om uit te blazen
- fluitjes, rietjes.
- Meneertje neus en meneertje mond helpen om een kind uit te leggen wat nasale en wat orale klanken zijn.
- Vanaf 5 jaar kan de app *Sounds of Speech* helpen

Voor de geboorte

Het contact met de logopedist ontstaat soms al voor de geboorte. Ouders die voor de geboorte weten dat hun kind een schisis heeft willen soms rekening houden met de naamkeuze. Het is natuurlijk lastig om te beoordelen welke klanken voor een afzonderlijk kind moeilijk zullen zijn, maar over het algemeen hebben kinderen met een schisis moeite met klanken waarvoor veel drukopbouw in de mond nodig is. Vooral als ze aan het begin van een woord staan. Het gaat dan om de /p/, /b/, /t/, en /d/. Verder zijn vaak de /s/, /z/, /f/ en /v/ lastig. Het is ook erg afhankelijk van de klanken die in de buurt staan.

0-3 jaar

Kinderen met een schisis hebben soms moeite met eten. Een speciale fles of beker kan uitkomst bieden. De logopedist kan de ouders adviseren. Daarnaast is stimuleren van de spraakontwikkeling belangrijk.

Meer informatie

Brochure van het VUmc 'De logopedische behandeling van kinderen met een schisis'.
https://www.vumc.nl/afdelingen-themas/632056/27797/brochure_logopedische_behan1.pdf

Dit kan met behulp van mond-, tong-, lip- en blaasspelletjes. Zuigen en blazen en stimuleren van de tongpunt zijn belangrijk. Hulpmiddelen hierbij zijn veertjes en balletjes om naar elkaar toe te blazen, kaarsjes om uit te blazen, fluitjes, rietjes enz. Samen voor de spiegel gapen, kusjes geven, blazen, tong uitsteken, wangen opblazen enz. zijn mondspelletjes die grote lol op kunnen leveren. Kinderen met een gehemeltepleet hebben

vaker en langer last van oorproblemen dan kinderen zonder schisis. Daarom is het extra belangrijk dat ze door hun neus ademen met de mond gesloten. Dit kan mogelijke middenoorsproblemen verminderen. Ook voor een betere mondsluiting kunnen mondspelletjes helpen. Bijvoorbeeld een flippo of stokje vasthouden tussen de lippen of een liedje neuriën.

Vanaf 3 jaar

Afhankelijk van het kind kan vanaf 3 jaar gewerkt worden aan daadwerkelijke spraakproblemen. Meneertje neus en meneertje

mond kunnen helpen om een kind uit te leggen wat nasale en wat orale klanken zijn. Een spiegelkje voor onder de neus of een slang van neus naar oor kan ontsnappende neuslucht helpen detecteren. Vanaf 5 jaar kan de app *Sounds of Speech* helpen. Met tekeningen en filmpjes is te zien hoe klanken gemaakt moeten worden en hoe een kind de lucht moet sturen. Ook motivatiehulpmiddelen kunnen niet ontbreken in

Het is belangrijk dat je kind plezier heeft in de spelletjes

het koffertje, omdat sommige klanken heel vaak herhaald moeten worden om in te slijten. Het behandelen en oefenen gebeurt daarom altijd in spelvorm. Denk aan memo-riespelletjes, praatplaten, voorleesboeken enz. Stem de spelletjes af op de interesse en de leeftijd van je kind. Het is belangrijk dat je kind plezier heeft in de spelletjes. Een beloning kan bestaan uit een knikker, fiche, sticker, kraaltje, beurt in een spel, enz.

Elk kind is uniek

Elk kind met een schisis is uniek en heeft zijn of haar eigen logopediebehoeftes. Sommige kinderen hebben jarenlange logopedie nodig. Vooral kinderen met een open gehemelte ervaren spraakproblemen. Bij hen kan onbedoeld lucht via de neus ontsnappen. Hierdoor kan de spraak nasaal zijn of kunnen er bijgeluidjes hoorbaar zijn. Verder kan door afwijkende of missende tanden en een spleet in de kaak de plaatsing van de tong soms lastig zijn. Een goede klik met de logopedist en plezier in het spreken zijn erg belangrijk. Alhoewel er veel mogelijk is met logopedie, kan niet alles worden verholpen. Soms is een spraakverbeterende operatie noodzakelijk. Het streven is dat een kind rond de leeftijd van 6 jaar zo normaal mogelijk kan spreken. Maar sommige kinderen hebben daarna ook nog logopedie nodig.

Zo helpt een logopedist je kind

In de logopedische behandeling bij schisis maak je gebruik van 'cues'. Dit zijn een soort aanwijzingen die de logopedist gebruikt om het kind te helpen om de klanken op de juiste manier te produceren.

1. Auditieve cues

Laten horen, overdreven laten nadoen.

2. Visuele cues

Laten zien van de articulatieposities bij logopedist en/of kind:

- Zichtbaar maken van nasale luchtstroom: spiegelkje onder de neus.
- Zichtbaar maken van orale luchtstroom: veertje; papiertje of iets anders dat voor de mond gaat wapperen.
- Tekeningen maken van de mond.
- Laten zien welk deel van de tong bewogen moet worden.

3. Verbale cues

Uitleggen hoe het kind de tong moet sturen en hoe het de lucht moet sturen. Dit is echt heel belangrijk omdat een kind met schisis dat gewoon niet weet.

4. Manuele cues

- Lippen van het kind dichtknijpen.
- Neus dichtknijpen.
- Met een spatel de tong naar beneden houden bij de /k/.

5. Tactiele cues

- Voelen van een luchtplofje op de hand.
- Voelen van de alveolairrand (boven de voortanden) met de wijsvinger.

Logopediste Caroline Nouwels aan het werk